

בש"פ 5235/16 - העוררת: שירי סובול נגד המשיבה: מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5235/16

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העוררת: שירי סובול

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בשם העוררת: עו"ד אלי כהן, עו"ד גיל פרידמן, עו"ד יפעת שריד,

עו"ד בן מעוז

בשם המשיבה: עו"ד זהר דולב

החלטה

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו מיום 14.6.2016 של בית המשפט המחוזי בתל אביב במ"ת 37679-03-16 (כב' השופט ב' שגיא), בגדרה הורה בית המשפט על מעצר העוררת עד תום ההליכים המשפטיים נגדה.

רקע

1. ביום 17.3.2016 הוגש נגד העוררת ונגד אדם נוסף (להלן: הנאשם) כתב אישום המייחס להם עבירות של רצח

עמוד 1

לפי סעיף 300(א)(2) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499 לחוק; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 בצירוף סעיף 29 לחוק. על-פי עובדות כתב האישום, בין העוררת לבין אחותה התאומה (להלן: המנוחה) התגלעו במהלך השנים מריבות וסכסוכים רבים ונוקבים, שהביאו את העוררת לפתח כלפי המנוחה שנאה עזה. בעקבות הגשת כתב אישום נגד המנוחה בגין תקיפת העוררת ואמן של השתיים (להלן: האם) וגרימת חבלה של ממש לשתייהן, נשלחה המנוחה למסגרות חוץ-ביתיות. עוד מתואר, כי בין העוררת לבין הנאשם התקיימה מערכת יחסים רומנטית במשך כשנתיים וחצי קודם לאירועים שבמרכז כתב האישום, אשר התאפיינה בכך שלעוררת הייתה יכולת השפעה רבה על הנאשם, והיא ידעה שיעשה כל שתבקש ממנו כדי לרצותה ולשמור על הקשר הרומנטי ביניהם. החל מחודש יולי 2015 או בסמוך לכך ועד ליום 18.2.2016, החליפו ביניהם העוררת והנאשם מסרונים, במסגרתם הביעה העוררת חשש ותסכול מכך שהמנוחה שבה להתגורר באותה הדירה עמה ועם האם (להלן: הדירה), וייחלה למותה של המנוחה. בין היתר כתבה העוררת, כי המנוחה ביקשה להפריד בין העוררת לבין הנאשם באמצעות איומים כי חבריה של המנוחה יפגעו בו. כמתואר, באופן זה נטעה העוררת אצל הנאשם את הרצון לגרום למותה של המנוחה, על מנת שזו תחדל לפגוע בעוררת ולחבל בקשר שניהלה העוררת עם הנאשם. על-פי כתב האישום, בתקופה האמורה קשרו העוררת והנאשם קשר לגרום למותה של המנוחה, ולאחר שבשני מקרים בהם תכננו לממש את הקשר הדבר לא יצא אל הפועל, החליטו השניים לעשות זאת בעת שהאם לא תהיה בדירה. ביום 18.2.2016 בין השעות 11:19-12:45 שלחה העוררת לנאשם מסרונים, במסגרתם שאלה אותו למיקומו ועדכנה אותו בדבר הימצאותן שלה ושל המנוחה בדירה. בדקות שלאחר מכן הגיע הנאשם לחדר המדרגות בסמוך לדירה, עטה על ידיו כפפות שבהן הצטייד מראש, ופגש את המנוחה בחדר המדרגות מחוץ לדירה. בשלב זה תקף הנאשם את המנוחה ובאמצעות שני סכינים שהביא עמו דקר אותה מעל 130 דקירות בכוונה לגרום למותה. כל זאת שעה שהעוררת צופה במתרחש. במסגרת הקשר ובמטרה להרחיק כל חשד מהנאשם ומעצמה, התקשרה העוררת בשעה 12:49 למוקד המשטרה, ומסרה באופן שקרי כי המנוחה נדקרת על-ידי אדם שאין היא מכירה, ככל הנראה ערבי. בשלב זה נכנס הנאשם לדירה, בהסכמת העוררת, התנקה מהדם שכיסה אותו באמצעות מגבונים שמסרה לו האחרונה, החליף בגדים שהביא עמו מראש, והסתתר בחדר האם לאחר שידית דלתה נותקה על-ידי העוררת כדי למנוע כניסה לחדר. העוררת הסתירה את בגדי הנאשם, את שני הסכינים ששימשו אותו וחבילת כפפות שהביא עמו. בהגיע כוח משטרה לדירה, מסרה העוררת לשוטרים כי ערבי דקר את המנוחה וכי לא ניתן להיכנס לחדרה של האם, ואגב כך שלחה לנאשם מסרונים בדבר היות השוטרים בדרכם אליו ובדבר הגרסה שימסרו השניים למשטרה.

למען בהירות התמונה יצוין כבר עתה, כי גרסת העוררת היא, שאין לה כל קשר לרצח, שלא ידעה מי רוצח את אחותה שכן לא זיהתה את הרוצח כשהתבוננה במעשה מבעד לעינית דלת הכניסה לדירה. כאשר מיד לאחר מכן נכנס הנאשם לדירה, עדיין לא הבינה כי הוא הרוצח (בתחילה ייחסה את המעשה לאדם ערבי שאותו פגשה יום קודם) וסברה כי הנאשם נתקל באחותה הפצועה השרועה על רצפת חדר המדרגות וניסה לסייע לה, ומכאן היותו מגואל בדם. כיוון שהעוררת הזעיקה את המשטרה וכיוון שחששה לנאשם, אשר נראה מבוהל, מסרה לשוטרים מידע שגוי במטרה להגן עליו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצר העוררת והנאשם עד תום ההליכים נגדם, בגדרה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם, הכוללות בין היתר את הודאת הנאשם; חבילת כפפות שנמצאה בחדרה של העוררת, וכן כפפות המגואלות בדם של הנאשם והמנוחה, אשר הוצאו מאותה החבילה; עדויות של שניים (להלן: סקורי ו-ברנס), אשר שהו בתא מעצר יחד עם הנאשם, לפיהן הנאשם התוודה בפניהם בדבר הרצח ותכנונו יחד עם העוררת; מסרונים בין העוררת לבין הנאשם, כולל מסרונים ממועד הרצח שנועדו לתאם גרסאות בין השניים; שיחת הטלפון של העוררת עם מוקד המשטרה מרגעי הרצח; הודאת העוררת כי לאחר הרצח נתנה לנאשם מגבונים לניגוב הדם, הסתירה את בגדיו ואת הסכינים בארון ומאחורי ארון, הסתירה את הנאשם בחדר האם וניתקה את ידית הדלת

מהמקום; עדויות השכנים ואנשי חינוך מבית הספר של העוררת; שקרים מצד העוררת והנאשם בחקירות; ועוד. כמו כן, נטען לקיומן של עילות מעצר בגין מסוכנותם של העוררת והנאשם, כולל עילת מסוכנות סטוטורית הנגזרת מביצוע העבירות באלימות חמורה תוך שימוש בנשק קר, ונוכח קיומו של יסוד סביר לחשש כי אם ישוחררו ינסו לשבש הליכי משפט ולהתחמק מהדין.

3. העוררת התנגדה לבקשה, בטענה כי אין לה כל קשר לעבירות המיוחסות לה, וכי לא קיימות ראיות לכאורה בעניינה. בהחלטתו של בית משפט קמא מיום 14.6.2014, נקבע כי בידי המשיבה ראיות לכאורה לגבי העוררת, המבוססות על ראיות ישירות ונסיבתיות, התנהלותה של העוררת בעת האירוע ומהימנות גרסתה.

4. באשר לראיות הישירות, נקבע בהחלטה כי בשלב זה יש בעדויותיהם של סקורי ושל ברנס, אשר בפניהם התוודה הנאשם בדבר הרצח ובדבר חלקה המשמעותי של העוררת בתכנונו, כדי לשמש בסיס ראייתי המלמד על קשירת הקשר לרצח המנוחה. לכך הוסיף בית המשפט כי סקורי מסר בהודעתו שבמהלך מפגש שהיה לו עם העוררת בבית המשפט, שאל אותה מדוע ביצעו את הרצח, ותשובתה הייתה: "עכשיו יהיה לי שקט". בית משפט קמא התייחס לקיומן של טענות הגנה כנגד מהימנותם של עדים אלה, וקבע כי בשלב זה אין הוא שוקל שיקולי מהימנות, וכי גם אם ניתן להצביע על מספר אי התאמות בגרסאותיהם, הרי שמדובר בטענות המצויות ברזולוציה הרלבנטית להליך העיקרי.

5. לעניין הראיות הנסיבתיות, הזכיר בית משפט קמא קיומו של מניע, שמקורו בטינה העזה שחשה העוררת כלפי המנוחה, כפי שזו באה לידי ביטוי במסרונים רבים שכתבה. בית משפט קמא קבע כי המסרונים מעידים על כעס ותסכול מתמשכים של העוררת, וכי עולה מהם כי ראתה במות אחותה פתרון "לגיטימי" לבעיותיה. בצד זאת, בית המשפט מצין כי לא ניתן להתעלם מטענות ההגנה בדבר קיומם של מסרונים מסוימים שרוחם מפויסת יותר. אינדיקציה נוספת לקיומו של מניע ייחס בית משפט קמא להודעה שמסרה יועצת בית הספר, לפיה העוררת ציינה בפניה כי יש לה בעיות עם אחותה וזו אינה מניחה לה לישון. ראיות לכאוריות נוספות שעמד עליהן בית משפט קמא הן הראיות השופכות אור על טיב היחסים בין העוררת לבין הנאשם ופערי הכוחות ביניהם, במסגרתן מצטיירת העוררת כדומיננטית בעוד שהנאשם מצטייר כתלותי וחלש. נקבע כי לצורך שלב זה ניתן לומר כי "פערי הכוחות" מתיישרים יותר עם תזת התביעה, לפיה במערכת היחסים ביניהם לא סביר כי הנאשם יבצע את שביצע ללא ידיעתה ואישורה של המשיבה, וכי לפיכך אף אין לתת משקל משמעותי לגרסת הנאשם בחקירתו בגדרה שלל את מעורבותה של העוררת (לגבי יחסיה עם הנאשם, נקבע כי אין סתירה בין נתוניה הקוגניטיביים הנמוכים של העוררת לבין גישתה המניפולטיבית ביחס אליו). עוד התייחס בית משפט קמא לניסיונה של העוררת להעצים את כעסו של הנאשם על המנוחה, כפי שעולה מחלק מהמסרונים ששלחה לו, בפרט אלה שבמסגרתם כתבה כי המנוחה דרשה ממנה להיפרד ממנו, שאחרת חבריה של המנוחה יפגעו בו, וכי המנוחה אילצה אותה לצאת עם אדם בשם רונן (להלן: רונן), באיום שאחרת "תכניס אותי למחלקת טראומה".

6. בית משפט קמא תיאר בהרחבה את התנהלותה הבעייתית של העוררת במועד הרצח ולאחריו, המעלה תהיות כבדות ביחס למידת המהימנות שניתן לייחס לדבריה. בהקשר זה, התייחס בית משפט קמא לגרסאות סותרות למתרחש שמסרה העוררת כבר ביום הרצח, שבאחת מהן אף ייחסה את המעשים ל"ערבי בשם עומר" שאותו ראתה יום קודם לכן ומסרה את תיאורו החזותי באופן מפורט. עוד נקבע, כי גם גרסתה המרכזית של העוררת, לפיה ראתה את מהלך הרצח מבעד לעינית שבדלת הדירה אך לא זיהתה את הרוצח, אינה נראית כמתיישבת עם היכרותה העמוקה עם הנאשם ועם העובדה שמעשה הרצח לא הושלם כהרף עין, אלא נמשך פרק זמן שאינו קצר במיוחד, כפי שעולה ממספרם הרב של הדקירות. נתונים נוספים שציין בית משפט קמא כעומדים לחובת העוררת, הם הימצאות חבילת הכפפות בחדרה ממנה הוצא הזוג ששימש את הנאשם בעת הרצח, ושל האולרים בהם נעשה שימוש באירוע (אשר אחד מהם נתפס לאחר

שהונח על-ידי העוררת בסמוך לארון, כפי שתיארה בחקירתה), כמו גם עצם הגעתו של הנאשם לזירה מצויד בבגדים להחלפה. לעניין אחרון זה נקבע, כי יש בכך לחזק את התזה בדבר קיומו של קשר ותכנון מוקדם, שכן ניתן להניח שהנאשם ידע כי יוכל להיכנס לדירה ושם להחליף את בגדיו מיד לאחר ביצוע הרצח. עוד צוין כי העוררת מסרה מידע כוזב לשוטרים שהגיעו לזירה, כאשר טענה בין היתר כי איש אינו נמצא בחדר הנעול שבו הסתתר הנאשם. בית משפט קמא הבהיר כי בבחינת הראיות לא ניתן משקל למסרונים שהוחלפו בין העוררת לנאשם ביום הרצח ובסמוך להתרחשותו, משמץא כי לא ניתן להגיע למסקנות ברורות מהאמור בהם.

7. בית משפט קמא מצא לנכון להרחיב בנוגע לשתיים מטענות ההגנה המרכזיות, בקבעו כי אין בהן לקעקע את התשתית הראייתית: לגבי טענת ההגנה כי שיחתה של העוררת עם מוקד המשטרה בעת התרחשות הרצח אינה מתיישבת עם מעורבות העוררת בתכנון, שכן במצב זה האינטרס שלה, אילו הייתה מעורבת ברצח, היה להימנע מאזעקת המשטרה "בזמן אמת", קבע בית משפט קמא, כי אין לשלול כי הדברים בוצעו במטרה להסיר ממנה כל חשד ולשוות לאירוע מראה של "רצח מפתיע", ואף ייתכן כי היא סברה שתינתן לה ולנאשם שהות מספקת להיערך לבואם של השוטרים. טענה נוספת שהעלתה ההגנה הופנתה לכך שבמהלך שיחה בין העוררת לנאשם בחדר החקירות (להלן: העימות), שלא בנוכחות החוקרים אך בידיעתה של העוררת כי יש מצלמות בחדר, אמרה העוררת לנאשם בלחש: "איפה דקרת אותה", ובהמשך: "אני ראיתי אותך אבל לא ידעתי שזה אתה. גם כשנכנסת לבית לא ידעתי שזה היית אתה, לא עלה לי אפילו בראש שזה אתה". לטענת ההגנה, העובדה שדברים אלה נאמרו בלחש מעידים על אמיתותם ומתיישבים עם גרסת החפות של העוררת. לגבי טענה זו, קבע בית משפט קמא כי אפשר שהדברים נאמרו בדרך זאת כדי להנחות את הנאשם בדבר הגרסה שעליו למסור בחקירה, כפי שאף מתיישב עם גישתה המניפולטיבית של העוררת ביחס לנאשם.

8. לאחר שפסק כי קיימות ראיות לכאורה, קבע בית משפט קמא בהחלטה נוספת מאותו היום כי קיימת בעניינה של העוררת גם עילת מעצר הנובעת ממסוכנותה לציבור. צוין כי רמת המסוכנות המשמעותית הנשקפת מהעוררת נלמדת מטיב העבירה, אך גם מקור הרוח שהפגינה לאורך האירוע, שבסופו אף צילמה את גופת אחותה ושלחה את התמונות לחברותיה, כמו גם הודעה לרונן בבקשה להיפגש עמו. לכן, ובשל חוסר היכולת לצפות את מעשיה של העוררת, נקבע כי אין לייחס משקל מכריע לגילתה הצעיר ולעברה הנקי. עוד נקבע כי התנהלותה הקיצונית של העוררת מעלה קושי לתת בה אמון כלשהו, וכי אין בעובדה שהנאשם מצוי במעצר, ולכאורה "אינו יכול לשמש עוד כידה הארוכה", כדי לאיין את מסוכנותה. נוכח האמור, קבע בית משפט קמא כי אין מקום לשקול חלופת מעצר בעניינה של העוררת, והורה על מעצרה עד תום ההליכים.

הערר

9. בעררה טוענת העוררת כלפי הקביעה כי קיימות ראיות לכאורה בעניינה, ולחלופין היא מבקשת להורות על שחרורה בתנאים מגבילים. העוררת טוענת כי בית משפט קמא התעלם ממגוון ראיות המצביעות על כך שהיא לא הייתה מעורבת בתכנון או בביצוע העבירות המיוחסות לה, ובמיוחד עבירת הרצח, ועומדת באופן מפורט על שגיאות שנפלו לשיטתה בפירוש הממצאים על-ידי בית המשפט המחוזי. בין היתר, מפנה העוררת לשיחת הטלפון בה הזעיקה את המשטרה, בטענה כי האזנה לה מלמדת על האותנטיות בה נאמרו הדברים, ומציינת כי אילו הייתה "מתוחכמת", כפי שעולה מדברי בית משפט קמא, הרי שהייתה יכולה להמתין עם שיחת הטלפון עד לסופו של האירוע כדי שתינתן לה ולנאשם שהות סבירה ובטוחה להתארגן בטרם בואם של השוטרים. כמו כן, מפנה העוררת למסרונים ששלחה לנאשם בסמוך לאחר הרצח, בעודו מסתתר בחדרה של האם, ובהם כתבה: "דיידיידי הם יחפשו אותך בחדר של אמא שלי

עזרת לה מה עשית?" (ההדגשה הוספה), וכן: "זה היית אתה או שרק עזרת לה". העוררת טוענת כי בניגוד לרושם שביקשה המדינה לצייר, הודעות אלה אינן מעידות על תיאום גרסאות בינה לבין הנאשם, אלא שמדובר בראיה מזכה המוכיחה כי העוררת לא הבינה האם הנאשם הוא שביצע את הרצח או שמא סייע למנוחה (נזכיר כי בהחלטתו מצא בית משפט קמא לנכון שלא לייחס משקל לתוכן המסרונים הנ"ל, בקבעו כי לא ניתן לגזור מהם מסקנות ברורות בשלב זה).

10. העוררת שבה על הטענה שהעלתה בפני בית משפט קמא, כי הדברים שלחשה באוזני הנאשם בעת שהושארו לבד בחדר החקירות, מהם לכאורה עולה כי במועד הרצח ראתה אותו מבלי לזהותו, מהווים אף הם ראיה מזכה לגביה. בנוסף, שבה העוררת על טענותיה כנגד עדויותיהם של סקורי וברנס. מבלי לחלוק על הקביעה כי אין זה השלב לבחינת מהימנות העדים, טוענת העוררת כי הגרסאות שהציג סקורי בחקירותיו רוויות סתירות ונתונים אשר אינם מתיישבים עם המציאות או עם האמור בכתב האישום, כאשר לא ברור מדוע אומצו על-ידי בית המשפט דווקא אותם דברים העולים בקנה אחד עם כתב האישום ונדחו האמירות המזכות. נטען כי סקורי פנה למשטרה רק לאחר שראה בחדשות את סיקור הפרשה, כך שיכול היה לשאוב פרטים מהנאמר בתקשורת ולשלבם בעדותו במשטרה, ומוכחשת האמירה שייחס סקורי לעוררת עת שהתראו בבית המשפט. גם לגבי גרסתו של ברנס, טוענת העוררת כי עולים ממנה פרטים שאין להם אחיזה במציאות או בכתב האישום.

11. עוד נטען בערר כי שגה בית משפט קמא בקביעתו כי לעוררת היה מניע לביצוע העבירות, ובאמצע את עמדת המשיבה לפיה בינה לבין המנוחה שררו יחסי איבה. כנטען, מערכת היחסים בין השתיים התאפיינה מטבע הדברים בעליות ומורדות, כאשר הודעות הטקסט שעליהן נסמך בית משפט קמא נשלחו על-ידי העוררת בשעת כעס וללא כל כוונה אמיתית לייחל למותה של המנוחה. בהקשר זה מפנה העוררת להתכתבויות ולאמירות אחרות שלה, המעידות כביכול על האהבה שרחשה העוררת למנוחה ועל רצונה לזכות בקרבתה. ביחס ליחסי העוררת עם הנאשם, נטען כי לא נכון שהם התאפיינו בקיומם של פערי כוחות לטובת העוררת, וכי הראיות שהוצגו לעניין זה אינן מבוססות. כמו כן, נטען כי לא ניתן משקל בהחלטתו של בית משפט קמא למצבה השכלי של העוררת ולעובדה שבילדותה נגרמה לה פגיעה מוחית והיא אף אובחנה כסובלת מפיגור קל, באופן שאינו תואם את התחכום ואת הדומיננטיות מול הנאשם שיוחסו לה בהחלטה. העוררת מתייחסת לדברים שמסרה בחקירותיה בסמוך לאחר הרצח, מסבירה את טיבם ועומדת על כך ששמרה על אותה הגרסה לכל אורך הדרך. באשר לתיאור החזותי של הרוצח שמסרה העוררת בתחילה, נטען כי היא חשבה שהמדובר באדם שהיה בביתה בערב שקדם לאירוע, ועל כן ידעה כיצד נראה. כמו כן, טוענת העוררת כי אין לקשר בין בגדי הנאשם שהוסתרו בחדרה וחבילת הכפפות שנמצאה שם, כמו גם העובדה שהנאשם הביא עמו בגדים להחלפה, לבין שיתוף פעולה שלה עם הנאשם במעשיו.

12. לחלופין וככל שלא תתקבל טענת העוררת כי אין ראיות לכאורה להוכחת אשמתה, נטען כי עצמתן נחלשה נוכח הראיות הלכאוריות שיש להן משמעות מזכה. מכל מקום נטען כי יש לשחרר את העוררת לחלופה, לרקע גילה הצעיר, עברה הנקי והעובדה כי מדובר במעצר ראשון עבודה, ומצבה הנפשי והשכלי. כל אלה, כנטען, מלמדים כי חלופת מעצר ראויה תאין את מסוכנותה של העוררת, ככל שקיימת כזו.

13. בדיון שנערך בפני שבה ההגנה על טענותיה, והוסיפה כי בית משפט קמא שגה בהחלטתו שלא לתת משקל לאמרותיו של הנאשם ביחס לחלקה של העוררת. עוד נטען כי בניגוד לאמור בעדויותיהם של סקורי וברנס, אין בתיק כל אינדיקציה לניסיונות קודמים לביצוע הרצח, ואף אין אינדיקציה לכך שהעוררת ידעה כי הנאשם יגיע לביתה ביום הרצח. לגבי יחסי הכוחות בין העוררת לנאשם, נטען כי שגה בית משפט קמא בקביעתו כי לא סביר שהנאשם ביצע את הרצח ללא אישורה וידעתה של העוררת. בא-כוח העוררת הוסיף כי אין לייחס לעוררת מסוכנות ויש לבחון חלופת מעצר עם

תסקיר שירות מבחן.

14. מנגד, המשיבה מבקשת לאמץ את החלטתו של בית משפט קמא על הנימוקים המובאים בה. המשיבה עומדת על כך שהעוררת נהגה בקור רוח במהלך שיחת הטלפון שלה למוקד המשטרה, כמו גם בעת ששיקרה לשוטרים שהגיעו לביתה, וגם כעולה מהמסרונים ששלחה לאחר הרצח לרון ולנאשם, עמו נטען כי ביקשה לתאם גרסאות. עוד מתייחסת המשיבה להודעות מוקלטות ששלח הנאשם לעוררת במהלך השבוע שקדם לרצח, בהן בכה והתחנן בפניה שתחזור אליו, המחזקות לכאורה את התזה בדבר קיומם של פערי כוחות משמעותיים לטובתה והיותו של הנאשם עושה רצונה של העוררת. לערר צורפו טיעונים הכתובים של המשיבה בבית המשפט המחוזי, בהם עיינתי עין היטב, והאמור שם מהווה חלק מטיעוני המשיבה בערר.

דין והכרעה

15. לאחר העיון בתיק, לרבות בראיות שהעמידה המשיבה לעיוני, ושמיעת הצדדים, מצאתי כי דין הערר להתקבל באופן חלקי כמפורט להלן.

16. במוקד הערר מצויות טענות הצדדים בעניין קיומן או העדרן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתה של העוררת כשותפה ברצח אחותה ובעבירות נוספות – תנאי הכרחי למעצרה עד תום ההליכים (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים), ובאשר לעצמתן של ראיות אלה. הלכה ידועה היא כי רמת ההוכחה הנדרשת בהקשר זה אינה גבוהה כבהליך העיקרי, כאשר המדובר בשלב ביניים שנועד לבחון את הפוטנציאל הראייתי להרשעה, מבלי להכריע באשר למשקל הראיות ולמהימנות העדים (בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 146-147 (1996)). יחד עם זאת, נדרש לבחון את עוצמתן הלכאורית של הראיות, כשבתוך כך קיימת חשיבות למידת סבירותן של ראיות מרשעות כעומדות בפני עצמן, ולמידת הסתירות הפנימיות שעשויות להימצא בהן.

17. כבר בפתח הדיון אציין, כי להשקפתי, נפרשה בתיק זה מערכת עובדתית לכאורית חריגה ויוצאת דופן, כאשר התבטאויות ומהלכים לא מעטים של העוררת ניתנים לפירושים מנוגדים, הן מפלילים והן מזכים, כך שלעת הזו קיים קושי לא מבוטל בגיבוש מערכת ראייתית לכאורית שתוליך למסקנה לצד זה או אחר. גם אישיותה של העוררת, כפי שזו באה לידי ביטוי בנתונה ובמעשיה וכפי שניתן ללמוד עליה מראיות שונות (ובהן חוות דעת פסיכיאטרית ועדויות שמסרו מורות של העוררת), מקשה להעריך את משמעות מעשיה והתבטאויותיה. יש להניח שלאחר בירור ראייתי מלא במסגרת התיק העיקרי תתבהר התמונה במידה זו או אחרת. אלא שמציאות זו מחייבת נקיטת משנה זהירות בשלב הבירור הראייתי הלכאורי. מדובר בסימני שאלה שהם מעבר לסוגיות מהימנות גרידא, אותן אכן יש להותיר לתיק העיקרי, אלא בסימני שאלה באשר למשמעות מעשים והתבטאויות, אשר יש להביא בחשבון כבר בשלב הנוכחי של ההליך.

18. עיון בחומר הראיות אכן מלמד כי מתקיימות ראיות לכאורה בעניינה של העוררת. כמפורט בהחלטתו של בית משפט קמא, מעורבותה של העוררת נלמדת מראיות ישירות ונסיבתיות כאחד, הכוללות את עדויותיהם של סקורי וברנס לפיהן הנאשם הודה בפניהם כי ביצע את הרצח לאחר שתכנן אותו יחד עם העוררת; חפצים שנמצאו בביתה של העוררת ובחדרה, כולל כפפות, בגדים וכלי הרצח ששימשו את הנאשם במעשה הרצח; והתנהגותה של העוררת לאחר הרצח, עת שסייעה לנאשם להסתתר מפני אנשי המשטרה שהגיעו לדירה (אגב, נדמה כי אין מחלוקת שיש ראיות לעבירה של שיבוש מהלכי משפט). אף גרסתה של העוררת, לפיה בעת שצפתה מבעד לדלת לא זיהתה את הנאשם,

שהיה חברה תקופה ממושכת, בתור הדוקר, אלא חשבה כי מדובר באדם אחר, מעלה תהיות לא קלות שיש בהן כדי לחזק את הגרסה המפורטת בכתב האישום. לאלה יש להוסיף כי מערכת היחסים בין העוררת למנוחה התאפיינה בקשיים, וניכר כי שובה של המנוחה להתגורר בדירה לאחר היעדרות ממושכת גרמה לעוררת למצוקה, אשר על פניו מעידה על קיומו של מניע. אוסיף, כי העובדה שהנאשם הביא עמו בגדים להחלפה עשויה להצביע על כך שהניח שיוכל לעשות כן בדירת העוררת מיד לאחר הרצח, מה שלכאורה מחייב תיאום עמה, שתהיה בדירה ותאפשר לו להיכנס למקום.

19. על אף קיומה של תשתית עובדתית כמפורט לעיל, ההגנה הצביעה על מספר ראיות שיש בהן, לכל הפחות, להפחית באופן ממשי ולא זניח מעוצמת הראיות הלכאוריות.

העובדה כי העוררת טלפנה למשטרה בבקשת עזרה ותיארה את המתרחש בזמן שהרצח מתבצע למולה, גם אם ניתן להסבירה באופן המתיישב עם גרסת התביעה, היא מהלך יוצא דופן שאינו מעיד, על פי מהלך הדברים הרגיל, על מעורבותו של המדווח בעבירה עליה הוא מדווח "בזמן אמת", וכשלעצמה עשויה להצביע על כך שהעוררת לא הייתה מעורבת ברצח. זאת ועוד, על מנת שתתקבל עמדת המשיבה בסוגיה זו, יש להניח שהעוררת היא אדם מתוחכם במיוחד, שמוכן להסתכן ולסכן את "הצלחת" מעשה הרצח (בה היא לכאורה מעוניינת לטענת התביעה), רק כדי ליצור רושם שאין לו קשר לאירוע. התמונה העולה ממכלול הראיות לגבי העוררת רחוקה מאד מדמות של אדם מתוחכם עד כדי כך.

כך גם המסרונים ששלחה העוררת לנאשם בסמוך לאחר הרצח, כאשר הנאשם מסוגר בחדרה של האם, בהם שאלה אותו למעשיו ותהתה האם ביקש לעזור למנוחה, וכן אמירתה לנאשם בעימות כי לא זיהתה אותו, לפחות על פניו מחזקים את גרסת ההגנה לאירועים. האפשרות שהעוררת לא הייתה מודעת להיותו של הנאשם רוצחה של אחותה מתחזקת מתוך השאלה שהפנתה העוררת לנאשם במסרון ששלחה לו בהיותו בחדר האם: "זה היית אתה או שרק עזרת לה" וגם "עזרת לה מה עשית". העוררת אינה מתדרכת את הנאשם איזו גרסה להציג, אלא שואלת אותו מה עשה למנוחה והאם ביקש לעזור לה. על פי הפשט - אין מסרונים אלה מצביעים על מעורבות העוררת, אלא על הצגת שאלה לעורר לגבי פשר מעשיו ביחס למנוחה: האם הוא שפגע בה, או נתקל בה כשהיא פצועה וניסה לעזור. ייתכן שאין להסתפק בפשט הכתוב, אך זאת ניתן יהיה לעשות רק לאחר בירור ראייתי, ולעת הזו יש לפשט משקל רב יותר, במיוחד שלכאורה עניינו בבחורה שקשה להגדירה כמתוחכמת שתסווה תיאום גרסאות עם הנאשם בדרך של הצגת שאלה. יש לזכור שגם בתרחיש הסביר, לפיו העוררת לכל הפחות העלתה בדעתה את האפשרות שהנאשם היה מעורב ברצח המנוחה כאשר הוא נכנס לדירה מגואל בדם, התגובה המיידית - להסתירו מפני המשטרה שאמורה להגיע למקום בכל רגע - אינה מחייבת את המסקנה שהעוררת עצמה מעורבת ברצח. אכן, קיים סימן שאלה לגבי גרסת העוררת לפיה לא זיהתה את הנאשם כמי שדקר את המנוחה בעת שהתבוננה במעשה מבעד לעינית, אך אין לומר שזו גרסה בלתי אפשרית מעיקרא. חיזוק נוסף לאפשרות שהעוררת לא הייתה מעורבת בתכנון הרצח ובהוצאתו לפועל מצוי בדברים שלחשה העוררת לנאשם בעת העימות ביניהם, ובהם האמירה: "גם כשנכנסת [לדירה, מיד לאחר הרצח, צ.ז.] לא ידעתי שזה אתה. לא עלה לי אפילו לראש שזה אתה". נטען כי הדברים נאמרו על מנת שייקלטו על-ידי החוקרים שכן העוררת ידעה שהיא מוקלטת, אך אם כך הוא - מדוע נאמרו בלחש. האם שוב בשל תחכום יוצא דופן הבא לידי ביטוי בהתנהגות שהיא בבחינת "הפוך על הפוך", התנהגות שאינה תואמת את נתוני העוררת?

בנוסף, חילופי המסרונים בין העוררת לנאשם בבוקר האירוע אינם מלמדים כי העוררת ציפתה להגעת הנאשם לביתה או זימנה אותו למקום, ואם לפרש את הדברים כפשוטם - עולה כי היא דווקא ביקשה להימנע ממפגש עם הנאשם, בתואנה כי קבעה לפגוש את רון (אין בכך לפסול הסברים חלופיים שבידי התביעה לנסות ולהוכיח, אך אלו הם

פני הדברים כפשוטם). אין ראיה המצביעה על תיאום בואו של הנאשם למקום בדיוק בשעה בה המנוחה יצאה מהדירה.

20. יתרה מכך – נתונים אחדים שהוצגו על-ידי בית המשפט המחוזי כבעלי מטען מפליל אינם בהכרח כאלה, להבנתי, וחלקם אף תומכים במסקנה מזכה.

באשר ליחסים שבין העוררת לנאשם, הרי שנראה כי אלה אכן התאפיינו בהתנהגות אובססיבית מצד הנאשם ובצורך מתמשך לזכות בקרבתה של העוררת, מה שמלמד על השפעתה הרבה עליו, אם כי איני שותף למסקנה כי יש בכך בהכרח להראות על שליטה מלאה של העוררת בנאשם ועל חוסר יכולתו לפעול באופן עצמאי. עניין זה יתברר אף הוא במסגרת ההליך העיקרי, ובשלב הנוכחי איני סבור שהנתונים הקיימים מצביעים בהכרח על מערכת יחסים כזו שבגדרה לא היה הנאשם יכול לבצע את הרצח ללא מעורבות של העוררת (מעבר לאפשרות שדבריה לגבי המנוחה ושנאתה כלפיה, כמו גם העובדה שביטאה בדבריה רצון במותה, הביאו את הנאשם לבצע מעשה רצח במטרה לרצות את העוררת, מבלי שמדובר בתכנון משותף ובמודעות של העוררת לכך שדבריה יובנו על-ידי הנאשם "באופן מילולי" וקונקרטי).

ראיות נוספות שצוינו לחובתה של העוררת בהחלטתו של בית משפט קמא כוללות את התנהגותה התמוהה בכך ששלחה צילומים של גופת המנוחה לחברותיה, ובהודעה ששלחה לרונן בה ביקשה להיפגש עמו. סבורני כי לא ניתן, לפחות בשלב זה, לייחס משמעות מפלילה בהכרח לפעולות אלה, נוכח אישיותה הייחודית של העוררת, מה גם שאפשר לתהות האם הפצת צילום של גופת הקורבן מיד לאחר הירצחו דווקא מסייעת למי שמבקש להרחיק עצמו ממעורבות ברצח, והאם סביר שמי שזה עתה היה מעורב ברצח יפעל בדרך זו. עניין זה הוא דוגמה למה שנאמר לעיל, לפיו בענייננו ביצעה העוררת מהלכים שמאד קשה להבין את משמעותם ללא בירור ראייתי מלא. מהלך זה, של צילום גופת המנוחה מיד לאחר הרצח ומשלוח התצלומים לחברותיה של העוררת יכול להעיד על תחכום וקור רוח, כחלק ממהלך שנועד לשלול את הרושם שהעוררת מעורבת ברצח בעוד שהייתה מעורבת בו. מאידך גיסא, המסקנה ממהלך כאמור יכולה להיות שלילת מעורבות העוררת ברצח, שכן על-פי ניסיון החיים והשכל הישר אין העברין ממחר להפיץ ברבים את תצלום הקורבן, מהלך שקושר אותו לזמן ולמקום ביצוע העבירה ומעיד על אדישות לגורל הקורבן, במיוחד שמדובר באחותה של העוררת. הנה כי כן, להשקפתי מהנתון האמור לא היה מקום להסיק מסקנה מפלילה. מדובר בנתון שיש לו לכאורה פוטנציאל מזכה, ולמצער - בנתון שבשלב זה משמעותו ניטרלית.

21. עוד יאמר, כי במרכז עמדתה של המשיבה מצויה הטענה שלפיה העוררת "נטעה בליבו" של הנאשם את הצורך בהמתת המנוחה והובילה אותו לביצוע המעשה, בדומה למה שנקבע לגבי הנאשמת מארי פיזם בפרשה שנדונה בע"פ 6292/11 פיזם נ' מדינת ישראל (11.12.2014), ועל כן היא שותפה מלאה לעבירת הרצח. לעמדה זו אכן יש רגליים בחומר הראיות, אך סבורני כי מדובר במסקנה מרחיקת לכת שאינה מתחייבת מהראיות, שכן, לפחות לעת הזו, ניתן באותה מידה להסיק מהראיות כי התבטאויות העוררת בדבר רצונה במות אחותה לא היו בגדר אמירות שנועדו לכוון את התנהגותו של הנאשם ולהביאו לכלל פעולה ממש, אלא אמירות של נערה הסובלת קשות מהתנהגותה האלימה והסכסכנית של אחותה (אשר אף הורחקה מהבית בשל התנהגות זו) המבטאות שנאה, "אוש ומיאוס", אך לא רצון קונקרטי במותה בפועל. אכן, איני רואה כל קושי להסיק מהראיות, לעת הזו ולכאורה בלבד, כי הנאשם היה נואש באהבתו לעוררת וברצונו לרצותה. המשיבה מדגישה בהקשר זה את יכולת העוררת לכוון את מעשיו ולשלוט בו. לטעמי, באותה מידה ניתן להסיק ממערכת היחסים המצטיירת מהמסרונים ההדדיים, מההודעות הקוליות של הנאשם הממרר בבכי ברצונו שהעוררת "תהיה שלו" ומיתר הנתונים, כי הנאשם היה מוכן להרחיק לכת עד מאד כדי לקרב את העוררת אליו ולרצותה, וביצוע המעשה על ידו אינו מחייב שהעוררת תעמוד מאחורי הדברים. הנאשם מצטייר כמי שפעל בעצמו

באובססיביות רבה מאד כלפי העוררת, שדי בה להסביר את מעשיו, ואין מדובר באדם נרפה חסר רצונות ודחפים משלו שבהכרח הונע על-ידי העוררת. לכך אוסיף, כי יש בחומר הראיות אינדיקציות לפרצי אלימות מצד הנאשם גם בהזדמנויות קודמות, מעבר לעובדה שהיה נוהג להסתובב כשבכליו מספר אולרים. כך, למשל, עולה מהודעות טקסט שהחליפו העוררת והנאשם במאי 2015 כי הנאשם חנק את העוררת. בין היתר כתב בהקשר זה הנאשם לעוררת: "כל הזמן עולה לי לראש הפרצוף המפוחד שלך כשחנקתי אותך על הספה" (5.5.2015 בשעה 01:06:35), והעוררת מציינת שפחדה ממנו וכי הוא לא שלט בעצמו. בנוסף – מעדות המורה רחלי נוי עולה כי בהזדמנות מסוימת שבר הנאשם שולחן בפרץ אלימות כלפי תלמיד אחר (הודעה מיום 21.2.2016, עמ' 2, ש' 22). כלומר, הצגת הנאשם כנרפה וחלש הנתון לשליטת העוררת אינה בהכרח האפשרות היחידה העולה מהראיות.

22. נמצא, כי מדובר, לכאורה, בשני צעירים, שלשניהם בעיות רגשיות, התנהגותיות וקוגניטיביות, שניהם לומדים במסגרת של חינוך מיוחד, לשניהם רקע משפחתי מורכב (בלשון המעטה), אשר התפתחה ביניהם מערכת יחסים הדוקה וסוערת שידעה עליות ומורדות. המסקנה הנחרצת שהוסקה על-ידי המשיבה ממערכת היחסים האמורה, בדבר שליטת העוררת בנאשם עד כדי שנטעה בליבו את הצורך ברצח אחותה, אינה, לפחות לא לעת הזו, המסקנה היחידה האפשרית, ואף לא המסקנה המסתברת יותר.

23. יש לציין כי מלבד עדויותיהם של סקורי וברנס, לא הוצגו אינדיקציות ראייתיות ישירות נוספות בדבר תכנון מוקדם אשר לו הייתה שותפה העוררת, או לניסיונות קודמים להוציא תכנון כזה אל הפועל, ואף העדויות האמורות עצמן מציירות תמונה חלקית למדי בהקשר זה, רבת סתירות (כפי שפורט בערר בהרחבה) שאינה קונקרטית באשר לפרטי התכנון ולניסיונות קודמים לפגוע במנוחה, וכוללות פרטים שאינם סבירים, כגון שהתכנון החל עוד בעת שהמנוחה שהתה מחוץ לדירת האם. נתון נוסף שראוי לציין, אם כי חשיבותו בשלב זה מוגבלת, הוא העובדה שהנאשם בגרסתו המרכזית מכחיש שהעוררת הייתה שותפה למעשיו.

24. עוד יש להוסיף, ויודגש כי הדברים נאמרים במידה רבה מעבר לצורך, כי חרף קביעתו האגבית של בית משפט קמא בעניין, אכן עשויים להתעורר קשיים לגבי עצם קבילותן של העדויות האמורות – מפי סקורי וברנס – בכל הקשור למעורבות העוררת; שהרי "ככלל, הודיית חוץ מתקבלת כראיה כנגד המודה בלבד; ואילו כלפי אחרים – דינה כדין עדות מפי השמועה" (יעקב קדמי על הראיות חלק שני 631 (מהדורה משולבת ומעודכנת, 2009)). בטיעוניה, מבקשת המשיבה לבסס קיומו של חריג לעדות מפי השמועה לפי סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: הפקודה), שעניינו אמרה בכתב שנתן עד מחוץ לבית המשפט, ומפנה לע"פ 4004/93 יעקובוביץ נ' מדינת ישראל פ"ד נ(1) 133 (1996), שם נעשה שימוש בחריג זה. אלא שלא ברור אם כוחו של החריג הנ"ל יפה לענייננו, שעה שהדברים שמסר הנאשם לסקורי ולברנס נאמרו בעל-פה והועלו על-ידם "על הכתב" רק מספר ימים לאחר מכן; מה גם שהשימוש בחריג לפי סעיף 10א לפקודה תלוי בשאלה האם הנאשם יבחר להעיד. הגם שאפשר כי בירור סוגיות אלה ישפיע על המשקל הראייתי הלכאורי המיוחס לעדויות (ראו החלטתי בבש"פ 4568/12 שלבאיה נ' מדינת ישראל (20.6.2012) והאסמכתאות המובאות שם), אין בכוונתי להעמיק בהן במסגרת הערר, ודי אם אציין שדרך של עדויות אלה, שהן הראיה החזקה ביותר הקושרת את העוררת לתכנון הרצח, להתקבל כראיות קבילות כלפי העוררת, אינה בהכרח סלולה, גם אם הדבר אינו בלתי אפשרי.

25. סיכומם של דברים, ומבלי לגבש מסקנות נחרצות לגבי טיבן של הראיות בתיק ומקומן בהליך העיקרי, יש לנקוט בכלל לפיו "קיימת זיקה בין עוצמת הראיות לבין חלופת מעצר, וככל שעוצמת הראיות קטנה יותר ובחינת חומר החקירה, אפילו בשלב הלכאורי, מעוררת ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר" (בש"פ 6722/15

ניג'ם נ' מדינת ישראל פס' 10 והאסמכתאות המובאות שם (26.10.2015). אני סבור כי עוצמתן של הראיות לכאורה בהתחשב בכלל הראיות ובטיעוני הצדדים, אינה גבוהה במידה כזו שיש להימנע מלבחון באופן מעמיק יותר את ההיתכנות לשחרר את העוררת לחלופת מעצר, והאם בכוחה לאיין את המסוכנת הנשקפת מהעוררת. במיוחד כך הם פני הדברים כאשר בפנינו בחורה צעירה, על סף הבגירות, שאישיותה מורכבת ושעברה נקי. לשם בירור העניין יכין שירות המבחן תסקיר מעצר שיוגש לבית משפט קמא לצורך המשך הדיון בשאלת המעצר, כאשר במסגרת הדיון יובאו בחשבון הקביעות שהתקבלו כאן בנוגע לעוצמת הראיות. כמובן שאין לראות בהחלטתי זו משום הבעת דעה לעניין עצם היתכנותה של חלופה הולמת, ומלוא שיקול הדעת בעניין זה מסור לבית משפט קמא. התסקיר יוגש בתוך 21 יום, ובית המשפט המחוזי יקבע דיון בסמוך לאחר קבלתו. ככל שתהיינה לשרות המבחן בקשות לעניין התסקיר - הן תוגשנה לבית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ח' בתמוז התשע"ו (14.7.2016).

ש ו פ ט